

ВЈЕЖБА 6. १। धनवान्बलवालोके ॥ २। त्यागो गुणो वित्तवतां वित्तं त्यागवतां गुणः ॥ ३। यथ राजा तथा प्रजाः ॥ ४। जातस्य ध्रुवो मृत्युर्ध्रुवं जन्म मृतस्य च ॥ ५। दुर्ग्रहः पाणिना वायुर्दुःस्पर्शः पाणिना शिखी ॥ ६। क्षमा रूपं तपस्विनः ॥ ७। सर्वमुत्पादि भङ्गुर्म ॥ ८। अत्मैवात्मनो बन्धुरात्मैव रिपुरात्मनः ॥ ९। रोगी देवताभक्तो वृद्धा च वेऽया तपस्विनी ॥ १०। न राजानं विना राज्यं बलवत्स्वपि मन्त्रिषु ॥ ११। प्रायेण ज्येष्ठाः पितृषु वल्लमा मातृणां च कनियांसः ॥ १२। आर्किंचन्यं धनं विदुषाम् ॥ १३। महीयांसः प्रकटत्या मितभाषिनः ॥ १४। मतिर्बलाद्गरीयसी ॥ १५। अविद्वांश्चैव विद्वाश्च ब्रह्मणो दैवतं महत् ॥ १६। बलीयः सर्वतो दिष्टं पुरुषस्य विशेषतः ॥ १७। अर्थिनो राजानो हिरण्येन भवन्ति ॥ १८। भार्यायाः सुन्दरः स्निग्धो वेश्यायाः सुन्दरो धनी । श्रीदेव्याः सुन्दरः शुरो भारत्याः सुन्दरः सुधीः ॥

Градиво: промјена именица консонантских основа са превојем (SP, §87); промјена партиципа презентата активног (SP, §88-89, §267); промјена придјева *mahat* (SP, §90); промјена придјева *mat-* и *vat-*основа (SP, §91); промјена *n-*основа са превојем (SP, §92-93, §95); промјена именица *man-* и *van-*основа (SP, §94); промјена именица и придјева *in-*основа (SP, §96); промјена компаратива (SP, §97); промјена партиципа перфекта активног (SP, §98).

Транскрипција (samhita): 1. *dhanavānbalavāloke*. 2. *tyāgo guṇo vittavatām vittam tyāgavatām guṇaḥ*. 3. *yathā rājā tathā prajāḥ*. 4. *jātasya dhruvo mṛtyurdhruvaṃ janma mṛtasya ca*. 5. *durgrahyaḥ pāṇinā vāyurduḥsparśaḥ pāṇinā śikhī*. 6. *kṣamā rūpaṃ tapasvinaḥ*. 7. *sarvamutpādi bhaṅguram*. 8. *ātmaivātmano bandhurātmaiva ripurātmanaḥ*. 9. *rogī devatābhakto vṛddhā ca veśyā tapasvinī*. 10. *na rājānaṃ vinā rājyaṃ balavatsvapi mantriṣu*. 11. *prāyeṇa jyeṣṭhāḥ pitṛṣu vallamā mātṛṇām ca kaniyāmsaḥ*. 12. *ākimcanyaṃ dhanam viduṣām*. 13. *mahīyāmsaḥ prakṛatyā mitabhāṣinaḥ*. 14. *matirbalādgartyaṣī*. 15. *avidvāṃścaiva vidvāṃśca brahmaṇo daivatam mahat*. 16. *balīyaḥ sarvato diṣṭam puruṣasya viśeṣataḥ*. 17. *arthino rājāno hiraṇyena bhavanti*. 18. *bhāryāyāḥ sundaraḥ snigdho veśyāyāḥ sundaro dhanī / śrīdevyāḥ sundaraḥ śuro bhāratyāḥ sundaraḥ sudhīḥ*.

Транскрипција (pada): 1. *dhanavān balavān loke*. 2. *tyāgaḥ guṇaḥ vittavatām vittam tyāgavatām guṇaḥ*. 3. *yathā rājā tathā prajāḥ*. 4. *jātasya dhruvaḥ mṛtyuḥ dhruvaṃ janma mṛtasya ca*. 5. *durgrahyaḥ pāṇinā vāyuḥ duḥsparśaḥ pāṇinā śikhī*. 6. *kṣamā rūpaṃ tapasvinaḥ*. 7. *sarvam utpādi bhaṅguram*. 8. *ātmā eva ātmanaḥ bandhuḥ ātmā eva ripuḥ ātmanaḥ*. 9. *rogī devatābhaktaḥ vṛddhā ca veśyā tapasvinī*. 10. *na rājānaṃ vinā rājyaṃ balavatsu api mantriṣu*. 11. *prāyeṇa jyeṣṭhāḥ pitṛṣu vallamāḥ mātṛṇām ca kaniyāmsaḥ*. 12. *ākimcanyaṃ dhanam viduṣām*. 13. *mahīyāmsaḥ prakṛatyā mitabhāṣinaḥ*. 14. *matīḥ balād gartyaṣī*. 15. *avidvān ca eva vidvān ca brahmanaḥ daivatam mahat*. 16. *balīyaḥ sarvataḥ diṣṭam puruṣasya viśeṣataḥ*. 17. *arthinaḥ rājānaḥ hiraṇyena bhavanti*. 18. *bhāryāyāḥ sundaraḥ snigdhaḥ veśyāyāḥ sundaraḥ dhanī / śrīdevyāḥ sundaraḥ śuraḥ bhāratyāḥ sundaraḥ sudhīḥ*.

Грамагичка анализа: 1. *dhanavān* – nom msg, *dhanavat* богат; *balavān* – nom msg, *balavat* моћан; *loke* – loc msg, *loka* свијет. 2. *tyāgaḥ* – nom msg, *tyāga* одрицање; *guṇaḥ* – nom msg, *guṇa* одлика; *vittavatām* – gen mpl, *vittavat* богат; *vittam* – nom nsg, *vitta* богатство; *tyāgavatām* – gen mpl, *tyāgavat* дарезљив; *guṇaḥ* – nom msg, *guṇa* одлика. 3. *yathā* – adv, *yathā* како; *rājā* – nom msg, *rājan* краљ; *tathā* – adv, *tathā* тако; *prajāḥ* – nom fpl, *prajā* слуге. 4. *jātasya* – gen msg, *jāta* рођен; *dhruvaḥ* – nom msg, *dhruva* сигуран; *mṛtyuḥ* – nom msg, *mṛtyu* смрт; *dhruvaṃ* – nom nsg, *dhruva* сигуран; *janma* – nom nsg, *janman* рођење; *mṛtasya* – gen msg, *mṛta* мртав; *ca* – conj, *ca* и. 5. *durgrahyaḥ* – nom msg, *durgrahya* тешко ухватљив; *pāṇinā* – int msg, *pāṇi* рука; *vāyuḥ* – nom msg, *vāyu* ваздух; *duḥsparśaḥ* – nom msg, *duḥsparśa* тешко додирљив; *pāṇinā* – int msg, *pāṇi* рука; *śikhī* – nom msg, *śikhin* ватра. 6. *kṣamā* – nom fsg, *kṣamā* стрпљење; *rūpaṃ* – nom nsg, *rūpa* љепота; *tapasvinaḥ* – gen msg, *tapasvin* испосник. 7. *sarvam* – nom nsg, *sarva* сав, сваки; *utpādi* – nom nsg, *utpādin* што бива; *bhaṅguram* – nom nsg, *bhaṅgura* пролазан. 8. *ātmā* – nom msg, *ātman* душа; *eva* – adv, *eva* управо; *ātmanaḥ* – gen msg, *ātman* душа; *bandhuḥ* – nom msg, *bandhu* друг, пријатељ; *ātmā* – nom msg, *ātman* душа; *eva* – adv, *eva* управо; *ripuḥ* – nom msg, *ripu* непријатељ; *ātmanaḥ* – gen msg, *ātman* душа. 9. *rogī* – nom msg, *rogin* болесник; *devatābhakto* – nom msg, *devatābhakta* предан богу; *vṛddhā* – nom fsg, *vṛddha* стар; *ca* – conj, *ca* и; *veśyā* – nom fsg, *veśyā* курва; *tapasvinī* – nom fsg, *tapasvin* покорник. 10. *na* – pcl, *na* не; *rājānaṃ* – acc msg, *rājan* краљ; *vinā* – praep (+acc), *vinā* без; *rājyaṃ* – nom nsg, *rājya* власт; *balavatsu* – loc mpl, *balavat* силац; *api* – conj, *api* такође; *mantriṣu* – loc mpl, *mantrin* савјетник. 11. *prāyeṇa* – adv, *prāyeṇa* обично; *jyeṣṭhāḥ* – nom mpl, *jyeṣṭha* старији син; *pitṛṣu* – loc

mpl, *pitṛ* отац; *vallamāḥ* – nom mpl, *vallama* (+ gen, loc) мио; *mātṛñām* – gen fpl, *mātṛ* мајка; *ca* – conj, *ca* и; *kanṭyāṃsaḥ* – nom mpl, *kanṭyas* млађи син. 12. *ākīncanyam* – nom nsg, *ākīncanya* сиромаштво; *dhanam* – nom nsg, *dhana* богатство; *viduṣām* – gen cpl, *vidvas* мудар. 13. *mahṭyāṃsaḥ* – nom mpl, *mahṭyas* већи; *prakṭatya* – int fsg, *prakṭati* природа; *mitabhāṣinaḥ* – nom mpl, *mitabhāṣin* ћутљив. 14. *matih* – nom fsg, *mati* мисао; *balād* – abl nsg, *bala* снага; *garṭyasī* – nom fsg, *garṭyas* важнији. 15. *avidvān* – nom msg, *avidvas* онај који не зна; *ca* – conj, *ca* и; *eva* – adv, *eva* управо; *vidvān* – nom msg, *vidvas* онај који зна; *ca* – conj, *ca* и; *brahmaṇaḥ* – acc mpl, *brahman* свештеник; *daivataḥ* – nom nsg, *daivata* божанство; *mahat* – nom nsg, *mahat* велик. 16. *balṭyaḥ* – nom nsg, *balṭyas* јачи; *sarvataḥ* – adv, *sarvataḥ* од свега; *diṣṭam* – nom nsg, *diṣṭa* субдина; *puruṣasya* – gen msg, *puruṣa* човјек; *viśeṣataḥ* – adv, *viśeṣataḥ* нарочито. 17. *arthinaḥ* – nom mpl, *arthin* (+ int) који жели; *rājānaḥ* – nom mpl, *rājan* краљ; *hiraṇyena* – int nsg, *hiraṇya* злато; *bhavanti* – 3pl ind praes act, *bhū* 1 бити. 18. *bhāryāyāḥ* – gen fsg, *bhāryā* жена; *sundaraḥ* – nom msg, *sundara* лијеп; *snigdhaḥ* – nom msg, *snigdha* муж; *veśyāyāḥ* – gen fsg, *veśyā* курва; *sundaraḥ* – nom msg, *sundara* лијеп; *dhanī* – nom msg, *dhanin* богаташ; *śrīdevyāḥ* – gen fsg, *śrīdevī* богиња среће; *sundaraḥ* – nom msg, *sundara* лијеп; *śūraḥ* – nom msg, *śūra* јунак; *bhāratyāḥ* – nom fsg, *bhāratī* богиња учености; *sundaraḥ* – nom msg, *sundara* лијеп; *sudhīḥ* – nom msg, *sudhī* мудрац.

Кључ: 1. На свијету (је) богат човјек моћан. 2. Одрицање (је) одлика богатих, (а) богатство дарежљивих. 3. Како краљ, тако слуге. 4. За онога који је рођен сигурна (је) смрт, а за онога који је мртав сигурно (је) рођење. 5. Ваздух се руком тешко хвата, ватра се руком тешко додирује. 6. Стрпљење (је) љепота испосника. 7. Све што бива пролазно (је). 8. Управо (је) душа пријатељ душе; управо (је) душа непријатељ душе. 9. Болесник се уфа, а стара курва пости. 10. Кад се савјетници осиле власти без краља нема. 11. Очевица (су) обично миљеници старији, а мајкама млађи синови. 12. Сиромаштво (је) богатство за мудре. 13. Већи људи (су) по природи ћутљиви. 14. Мисао (је) важнија од снаге. 15. Управо је велик онај бог који и зна и не зна свештенике. 16. Нарочито (је) човјекова судубина од свега јача. 17. Постоје краљеви који желе злато. 18. За жену лијеп (је) муж, за курву богаташ; за богињу среће лијеп (је) јунак, за богињу учености мудрац.